

สารบัญ

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2533

	หน้า
บรรณาธิการแถลง	VII
การประเมินผลนโยบาย : ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเป็นธรรมของนโยบาย	ถวัลย์ วรเทพพุดพิพงษ์ 1
Implementation of Primary Health Care Policy in Thailand : An Analysis of Strengths and Weaknesses in the Management System	Voradej Chandarasorn 39
ค่านิยมและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ	โกวิทย์ กังสนันท์ 61
Policy Research in Thailand: An Overview of Research Findings	Twatchai Yongkittikul 83
ผลการศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบาย และวิธีการควบคุมป้องกันและปรับปรุง แก้ไขปัญหาพื้นที่ดินเค็มในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	สุทธิชัย เลียงชยศ 95
ปัญหาการกำหนดนโยบายงบประมาณ	นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ 109
The Normative Basis of Development Studies	Pakorn Priyakorn 135
ศักยภาพการผลิตและการส่งออกของส้มโอ	ปราณี จิตกรณ์กิจศิลป์ 148
วิจารณ์และแนะนำหนังสือ	ภาวนา เขมะรัตน์ 167
บทบรรณาธิการ	ปฐม มณีโรจน์ 178

THAI JOURNAL OF DEVELOPMENT ADMINISTRATION

VOL. 30, NO.3, JULY - SEPTEMBER 1990

CONTENTS

	Pages
Editorial Notes	VII
Policy Evaluation : Efficiency Effectiveness, and Equity of Policy	Thavan Vorathepputipong
Implementation of Primary Health Care Policy in Thailand : An Analysis of Strengths and Weaknesses in the Management System	Voradej Chandarasorn
Values and Public Policy Analysis	Kovit Kangsnand
Policy Research in Thailand: An Overview of Research Findings	Twatchai Yongkittikul
Policy on Research and Diagnosis for Reclamation Control and Improvement of Saline and Alkaline Soils in the North-East	Suthichai Liengjayetz
The Problem in Budget Policy Formulation	Nonglux Suthiwatanabhand
The Normative Basis of Development Studies	Pakorn Priyakorn
Production and Export Potential of Pomeloes	Pranee Chitakornkijsil
Book Review	Bhavana Khamarat
Editorial	Patom Maneeroj

สารบัญบทคัดย่อ

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 3

กรกฎาคม - กันยายน 2533

บรรณาธิการแถลง..... VII

Policy Evaluation : Efficiency, Effectiveness, and Equity of Policy..... 1

Thavan Voratheputipong

The main objective of this paper is to define and suggest how to systematically measure the concepts of efficiency, effectiveness, and equity in policy evaluation. The paper also attempts to provide guidelines for selecting alternatives to increase efficiency by increasing benefits and reducing costs. Moreover, the report explores direction and magnitude of relations between equity and efficiency or effectiveness both in terms of observable and deduced relations. Particularly, the analysis concentrates on both effectiveness and efficiency as influences on equity and equity as an influence on effectiveness or efficiency. In addition, the paper suggests how to allocate scarce national resources for development programs by utilizing part/whole percentaging in handling monetary and non-monetary benefits.

การนำนโยบายสาธารณสุขมูลฐานไปปฏิบัติ :

การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในระบบบริหาร..... 39

วรเดช จันทรรคร

รายงานนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนในระบบบริหารทั้งในระดับมหภาค และระดับจุลภาคของกระทรวงสาธารณสุข ในการนำนโยบายสาธารณสุขมูลฐานไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า จุดแข็งหลักที่สำคัญในระดับมหภาค ได้แก่ ความแข็งแกร่งทางด้านแนวคิดและการสนับสนุนจากต่างประเทศและจากรัฐบาล ในระดับจุลภาค ได้แก่

โครงสร้างและระบบงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โครงสร้างและระบบงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ และความพยายามในการใช้โครงสร้างองค์กรชุมชนในระดับตำบลให้เป็นประโยชน์ จุดอ่อนหลักที่สำคัญในระดับมหภาค ได้แก่ การประสานทรัพยากรขององค์กรต่าง ๆ ในกระทรวงสาธารณสุขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขมูลฐานยังอยู่ในรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ ขอบข่ายที่กว้างขวางของงานสาธารณสุขมูลฐานที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ มีข้อจำกัดในแง่ของการกำหนดสภาพปัญหา การกระจายทรัพยากรตามความเหมาะสมของพื้นที่ ในระดับจุลภาคจุดอ่อนหลักอยู่ที่ บทบาทและคุณภาพของบุคลากร ในระดับสถานีอนามัยตำบล และปัญหาทางด้านทรัพยากรที่มีจำกัด

สัมฤทธิ์ผลของการนำนโยบายสาธารณสุขมูลฐานไปปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นได้อย่างจริงจังในอนาคต จึงจำเป็นจะต้องมุ่งใช้ประโยชน์จากจุดเด่นที่เป็นอยู่ และมุ่งขจัดจุดอ่อนของระบบบริหารที่เป็นอยู่ให้ได้อย่างตรงจุด ด้วยความต่อเนื่องและจริงจัง

Values and Public Policy Analysis..... 61
 Kovit Kangsnand

The processes of public policy analysis and formulation involve subjective and objective aspects of human experience, which are manifested as values and actions respectively. An important aspect of policy formulation concerns problem definition, which is closely related to the values and interests of the individuals-analysts, social scientists, policy makers and target groups-involved. Values play an important role in the processes of thinking, analysis, knowledge and fact investigation, reasoning and decision-making. Persons and institutions concerned with policy cannot avoid the involvement of values in policy analysis and formulation. Consideration of an acceptable and appropriate policy therefore requires a relevant investigation of varying values and interests.

การวิจัยเชิงนโยบายในประเทศไทย : สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย..... 83
 ธวัชชัย ยงกิตติกุล

งานวิจัยทางด้านนโยบายของประเทศไทยเริ่มศึกษากันจริงจัง ๆ ขณะที่ประเทศเริ่มจะมีแผนพัฒนาประเทศใช้ เมื่อ พ.ศ. 2503 แต่ก็ทำโดยนักวิจัยชาวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ งานที่ทำโดยนักวิจัยไทยมีออกมาบ้าง แต่อยู่ในรูปของวิทยานิพนธ์ มาเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วใน พ.ศ. 2513 และในพ.ศ.2523 งานวิจัยที่ทำโดยคนไทยที่เผยแพร่

ออกมาสามารถทดแทนงานวิจัยที่ทำโดยชาวต่างประเทศได้ รายงานฉบับนี้มุ่งรวบรวม และสรุปผลงานวิจัยใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานในระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมา โดยได้กล่าวถึงนโยบายของเศรษฐศาสตร์มหภาค โดยเฉพาะเรื่องการขยายโมเดลเศรษฐศาสตร์มหภาค ตั้งแต่ปี 2513 ซึ่งนับเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์มหภาคของไทย นโยบายการเงิน ดอกเบี้ย และการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ วิเคราะห์ทิศทางของเงินดอลลาร์นโยบายภาษีและการกระจายรายได้ นโยบายอุตสาหกรรมและนโยบายการเกษตร รายงานนี้สะท้อนให้เห็นการศึกษาวิจัยที่ทำขึ้น เพื่อให้เข้าใจเศรษฐกิจไทยในแนวกว้างมีประโยชน์ต่อรัฐบาลและมีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐเพราะข้อมูลทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ในสังคมปัจจุบันความรู้เรื่องเศรษฐกิจเป็นสิ่งจำเป็นมาก งานวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่ทำขึ้นจึงมีบทบาทมาก เพื่อให้กระบวนการกำหนดนโยบายมีความชัดเจน

Policy on Research Diagnosis for Reclamation, Control and Improvement of Saline and Alkaline Soils in the North-East.....95

Suthichai Liengjayetz

The 17 provinces of the North-Eastern Region comprize an area of 106.8 million rai out of the country's total of 321 million rai. Of these about 17.8 million rai (16.7%) are on saline and alkaline soils, which are disseminated throughout every province of the region. Sandy, unstructured soils are a geological feature of the region, in consequence of which, though rainfall is equal to that of other regions of the country, the high rate of percolation through the soil ensures that much rain water goes underground, while surface water is more rapidly discharged into rivers than in other regions. Leaching of saline and alkaline layers results in ground water of high salt content. Human activities contribute to soil salinity: deforestation, construction of reservoirs on saline and alkaline soils where the level of saline ground water is near the surface, salt manufacture and digging of artificial wells are main causative factors. There are five approaches to the prevention and control of soil salinity and alkalinity; that is the engineering, biological, earth science, legal and integrated strategies respectively.

Problems in Budget Policy Formulation.....109

Nonglux Suthiwatanabhand

Budget theoretically serves three major functions : operational control, management control, and strategic planning, but these functions practically vary as to budget policy priorities. Budget policy is an essential tool of the government in the management and control of the country's economic condition and economic balance.

Budget formulation is the estimation of the expenditure to be spent on the projects and activities of the government which will in turn affect the country's total economy. Therefore, budget policy, for either a balanced budget, deficit budget, or surplus budget, must be formulated according to the desired goal and direction of the country's economic and social condition.

พื้นฐานในเชิงปทัสฐานของการศึกษาเรื่องการพัฒนา.....135

ปกรณ์ ปรียากร

ความยากลำบากของการศึกษาวิชาการพัฒนา ได้แก่ การขาดพื้นฐานในเชิงปทัสฐานที่ชัดเจน อันเป็นผลทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสับสนและริบแสวงหาข้อสรุปที่ผิดพลาดตั้งนั้นเพื่อเป็นการสร้างแนวทางการศึกษาที่ถูกต้อง บทความนี้จึงเสนอวิธีการที่จะไม่ทำให้ทฤษฎีการพัฒนาเป็นสิ่งที่เกิดจากฉันทาคติทางสังคม หรือผลประโยชน์ของสังคมบางสังคม

การเสนอบทความมุ่งกระทำโดยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการใช้พื้นฐานเชิงปทัสฐานที่ถูกต้อง สำหรับการพิจารณาวิถีการสร้างสรรคทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมมนุษย์ที่มีลักษณะเป็นสากล

หัวใจสำคัญของการศึกษาเรื่องการพัฒนาคือ “การพัฒนา” ไม่ใช่เป็นการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลง การจำเรียดิบโตหรือการสร้างความก้าวหน้า เพราะการพัฒนาคือผลลัพธ์ที่สังคมมนุษย์ต้องการ ดังนั้นข้อเสนอของบทความจึงมีสองเรื่องที่สำคัญได้แก่ ประการแรก การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงมนุษย์และศีลธรรมและประการที่สอง การพัฒนาจะไม่บรรลุสำเร็จแต่อย่างใด หากขาดเสียซึ่งการตื่นตัวของคนในสังคมแต่ละแห่ง

Production and Export Potential of Pomeloes..... 148

Pranee Chitakornkijsil

This study focuses on production and export potential of pomeloes. It consists of four sections. Section one gives an introduction. Section two shows the production areas and total production. Section three studies the cost of production and yield. The final section illustrates the domestic market, export market and competitiveness in a foreign market.